

Jak uzyskać 100 tys. na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

PROW 2014-2020 dla rozwoju przedsiębiorczości

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 realizuje priorytety wyznaczone dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich. Jednym z nich jest ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich określony dla PROW 2014–2020, jako cel, realizowany będzie poprzez działania przyczyniające się do: rozwoju terenów wiejskich w zakresie infrastruktury technicznej oraz ułatwianie różnicowania działalności gospodarczej, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy.

W ramach PROW na lata 2014–2020 możliwe jest uzyskanie wsparcia finansowego na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. Jest to nowe działanie typu „Premia na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”. Skierowane jest ono do rodzin rolniczych z małych gospodarstw, które chcą zwiększyć swoje dochody poprzez wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Kto może uzyskać premię

Wnioskodawcą może być rolnik, jego małżonek lub pełnoletni domownik, którzy podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy, nieprzerwanie co najmniej od 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Warunkiem jest, aby w roku złożenia wniosku lub co najmniej w roku poprzednim do gospodarstwa przyznano jednolitą płatność obszarową. Zgodnie z przepisem (§ 6 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu "Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej" w ramach PROW na lata 2014-2020) w przypadku, gdy rolnik uzyskał dofinansowanie na operacje typu "Premie dla młodych rolników" w ramach PROW 2014-2020, to zarówno domownik, jak i małżonek rolnika, jako osoby ubezpieczone w gospodarstwie mogą ubiegać się o pomoc.

Drugą grupą wnioskodawców mogą być beneficjenci poddziałania „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi”, objętego PROW 2014–2020. Osoba, która trwale przekazała swoje gospodarstwo innemu rolnikowi, nie będzie musiała spełniać warunku dotyczącego ubezpieczenia w okresie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy w KRUS.

Pomoc w ramach tego instrumentu może być udzielona osobie przebywającej na emeryturze, która dostarczy zaświadczenie z KRUS o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie co najmniej od 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku.

Nr producenta

Domownik rolnika we wniosku o przyznanie pomocy wpisuje nowy numer producenta rolnego nadany mu przez ARiMR, chyba, że ma prawo do posługiwania się numerem innej osoby. Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi w przypadku, gdy domownik nie jest małżonkiem rolnika lub współposiadaczem gospodarstwa rolnego nie ma prawa do posługiwania się numerem producenta rolnika w gospodarstwie, w którym jest ubezpieczony.

Domownik rolnika w dokumentacji aplikacyjnej podaje dane rolnika, w gospodarstwie którego jest ubezpieczony i na podstawie tej informacji ARiMR będzie weryfikowała, czy w tym gospodarstwie przyznano jednolitą płatność obszarową.

Warunek nie prowadzenia działalności gospodarczej

Osoba wnioskująca o przyznanie premii musi wykazać, że w okresie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy spełniała warunek braku zarejestrowania działalności gospodarczej. Warunek ten dotyczy braku wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub Krajowego Rejestru Sądowego albo ewidencji prowadzonej przez jednostkę

samorządu terytorialnego obowiązana do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych. W przepisach wykonawczych nie ma natomiast regulacji dotyczących małżonka wnioskodawcy. Oznacza to, że osoba spełniająca kryteria beneficjenta pomocy (określone w § 2 ww. rozporządzenia), której małżonek już wykonuje działalność gospodarczą, może ubiegać się o premię w ramach tego poddziałania. W okresie trwałości operacji (5 lat) osoba, która otrzyma premię i nadal prowadzi działalność gospodarczą objętą operacją, jako przedsiębiorca, może zatrudnić się u innego pracodawcy na umowę o pracę. Pracodawca w związku z umową zatrudnienia, będzie odprowadzał na jego rzecz składki ubezpieczeniowe. Okres ubezpieczenia w ZUS będzie liczony od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej określonego w formularzu rejestracji w CEiDG.

Warunek wielkości ekonomicznej gospodarstwa

Pomoc przyznaje się, jeżeli gospodarstwo rolne, w którym pracuje rolnik, małżonek rolnika lub domownik rolnika ma wielkość ekonomiczną nie większą niż 15 000 euro.

Przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa bierze się pod uwagę:

– w przypadku produkcji roślinnej - uprawy w plonie głównym w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, przy czym za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy;

– w przypadku produkcji zwierzęcej - stan średni zwierząt w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

Przykładowo dla uprawy 1 ha pszenicy ozimej współczynnik standardowej produkcji obliczony zgodnie z obowiązującą w UE metodologią, jest na poziomie 952,79 euro a dla ziemniaków 4394,08 euro. Stąd gospodarstwo, w którym uprawia się 4 ha ziemniaków nie spełnia tego kryterium.

Warunek utworzenia miejsca pracy

W wyniku realizacji operacji musi powstać min jedno miejsce pracy, wlicza się w to również tzw. samozatrudnienie. Planowane we wniosku miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne, muszą zostać utrzymane w okresie co najmniej 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy. Kwestię tą reguluje (§ 16 pkt 2 lit. a) rozporządzenia wykonawczego), utworzenie miejsc pracy powinno nastąpić w okresie od dnia otrzymania decyzji o przyznaniu pomocy do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy, a utrzymanie miejsca pracy powinno nastąpić w okresie co najmniej 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy. A zatem, koniec okresu utrzymania stanowisk pracy liczony jest jako dzień upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, odnosi się zarówno do samozatrudnienia jak i do zatrudnionych w ramach operacji pracowników, natomiast moment rozpoczęcia biegu trwania tego zobowiązania jest inny dla obu tych kategorii. W przypadku samozatrudnienia momentem rozpoczęcia tego zobowiązania jest data zarejestrowania a właściwie rozpoczęcia prowadzenia działalności i łącząca się z tym konieczność dokonania zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w ZUS z tytułu wykonywanej działalności gospodarczej. Musi to nastąpić przed złożeniem wniosku o płatność pierwszej raty pomocy. Natomiast w przypadku pracowników, faktycznym momentem rozpoczęcia trwania zobowiązania, jest data zawarcia umowy o pracę, przy czym musi to nastąpić w okresie od dnia otrzymania decyzji o przyznaniu pomocy do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy. Podjętą działalność gospodarczą należy wykonywać przez okres min. 5 lat.

Za utworzenie miejsca pracy nie uznaje się zatrudnienia:

- stażystów;
- osób zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego;
- osób wykonujących pracę na podstawie innej niż umowa o pracę i spółdzielcza umowa o pracę (np. umowy zlecenia, umowy o dzieło lub kontraktu menadżerskiego);
- osób współpracujących (za osobę współpracującą w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z osobą prowadzącą działalność gospodarczą we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują z nią przy

prowadzeniu tej działalności);

- osób skazanych (w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania).

Miejsce wykonywania pozarolniczej działalności

Przedsiębiorca jest zobowiązany posiadać tytuł prawny do nieruchomości, głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej. Miejsce jej wykonywania operacji, również z nieruchomością musi znajdować się na obszarze:

- gminy wiejskiej lub
- gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tysięcy mieszkańców, lub
- gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tysięcy mieszkańców.

W przypadku gdy gospodarstwo rolne jest położone na obszarze więcej niż jednej gminy, za gminę, na obszarze której jest położone gospodarstwo, uznaje się tę gminę, w której jest położona największa część gruntów rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa. Wszystkie działki rolne muszą spełniać kryterium położenie na zdefiniowanym powyżej obszarze wiejskim.

Koszty kwalifikowalne

Koszty ponoszone w ramach operacji dla tego działania nie zostały ściśle określone. Obowiązującą jest wyłącznie zasada, że inwestycje w środki trwałe muszą stanowić, co najmniej 70% kwoty premii (czyli min. 70 tys. zł). Inne koszty np. koszty związane z usługami doradczymi, w tym polegające na przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej oraz opracowaniu biznesplanu, mogą być wskazane jako jeden z wydatków na który zostanie przyznana premia. Wydatki takie nie mogą przekroczyć wartości 30 tys. zł, czyli 30% kwoty premii. Natomiast suma wszystkich wydatków musi pokrywać 100% przyznawanej premii i wynosić min 100 000 zł. Ponieważ rozporządzenie wykonawcze nie zawiera wykazu kosztów kwalifikowalnych. Wskazuje to na możliwość przeznaczenia części premii na sfinansowanie podatku VAT. Należy jednak pamiętać, że nie dotyczy to przypadku czynnych podatników podatku VAT.

Ograniczenia dotyczące wsparcia

W związku z nadwyżką mocy przewozowych w sektorze transportu drogowego towarów oraz z uwagi na cele polityki transportowej w zakresie natężenia ruchu i transportu towarowego, z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia należy wykluczyć pomoc na nabycie pojazdów przeznaczonych do transportu drogowego towarów przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność zarobkową w zakresie transportu drogowego towarów. Natomiast nie ma przeszkód formalno-prawnych, aby pomoc mogła być przeznaczona na nabycie samochodu osobowego wykorzystywanego do prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub autobusu do transportu drogowego osób.

Załącznikiem do rozporządzenia wykonawczego jest - Szczegółowy wykaz działalności pozarolniczych, w zakresie których może być przyznana pomoc. W rozporządzeniu brak jest informacji o wsparciu finansowym przewidzianym na uruchomienie bądź rozwój działalności w zakresie agroturystyki. Osoby, które zamierzają realizować inwestycje związane ze świadczeniem usług turystycznych na bazie gospodarstwa rolnego, mają wyłącznie możliwość podjęcia działalności gospodarczej związanej z turystyką m.in. w zakresie następujących kodów PKD:

- 55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania,
- 55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania,
- 55.30.Z Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe.

Ocena punktowa - kryteria wyboru

O kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, przyznawanych na podstawie kryteriów wyboru:

- jeżeli biznesplan przewiduje utworzenie:

- a) co najmniej 2 i mniej niż 3 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne - przyznaje się 3 punkty,
- b) co najmniej 3 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne – przyznaje się 4 punkty

- punkty za kwalifikacje:

posiadanie przez wnioskodawcę wykształcenia średniego (np. ukończone liceum ogólnokształcące) jest wystarczające do uzyskania 1 pkt.

- punkty za bezrobocie:

jeżeli bezrobocie w powiecie, na obszarze którego jest położona gmina, w której jest planowana realizacja operacji, według danych publikowanych przez GUS w miesiącu poprzedzającym miesiąc podania do publicznej wiadomości informacji o naborze wniosków było:

najwyższe w województwie – przyznaje się 2 punkty,

niższe niż bezrobocie, o którym mowa w lit. a – przyznaje się liczbę punktów, proporcjonalnie mniejszą od liczby punktów określonej w lit. a, zgodnie z wartością bezrobocia w powiecie, w którym jest planowana realizacja operacji;

- punkty za wiek

jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy miał nie więcej niż 40 lat – przyznaje się 3 punkty;

- punkty za innowacyjność

jeżeli operacja wpływa na realizację celów przekrojowych, w zakresie innowacyjności, o której mowa w odniesieniu do gminy, na obszarze której będzie zlokalizowane główne miejsce wykonywania działalności podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy (aplikacja do oceny innowacyjności działalności gospodarczej na obszarze gmin) – przyznaje się 2 punkty;

- punkty dla małych gospodarstw

jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy jest beneficjentem poddziałania „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” objętego Programem – przyznaje się 2 punkty;

Pomoc jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy uzyskał co najmniej 4 punkty.

Jak wypłacana jest ta premia

Pierwsza rata pomocy w wysokości 80 000 zł wypłacana się na wniosek o płatność, który składa się w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji ARiMR o przyznaniu pomocy. Wypłata następuje w terminie 90 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o płatność. Druga rata pomocy w wysokości 20 000 zł wypłacana jest na wniosek o płatność, który składa się po zrealizowaniu biznesplanu, jednak nie później niż do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy. Wypłata drugiej raty pomocy następuje również w terminie 90 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o płatność.

Osoba, która otrzymała pierwszą ratę pomocy zobowiązuje się do prowadzenia działalności gospodarczej co najmniej przez 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy. Oznacza to, że nie ma możliwości zawieszenia działalności gospodarczej w trakcie trwania zobowiązań wynikających z decyzji o przyznaniu pomocy.

Skutki ubezpieczenia w ZUS

Prowadzenie firmy oznacza konieczność samodzielnego opłacania składek ZUS. Nowi przedsiębiorcy mają możliwość opłacania tzw. małego ZUS-u przez pełne 24 miesiące od momentu rozpoczęcia działalności. Są oni także zwolnieni z wpłat na Fundusz Pracy.

Zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998r. art. 18a, płatnik składek ma prawo do skorzystania z opłacania składek od zadeklarowanej kwoty, nie niższej jednak niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia przez okres 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej, jeżeli:

- 1) w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej nie prowadził pozarolniczej działalności,
- 2) nie wykonuje działalności gospodarczej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej.

Opracowanie

Ryszard Targosz DODR